

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2020/2021 - 2022/2023
(skrajne daty)

Rok akademicki 2021/2022

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Farmakoterapia żywieniowa
Kod przedmiotu*	
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych UR
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk Medycznych
Kierunek studiów	Dietetyka
Poziom studiów	Studia I stopnia
Profil	Praktyczny
Forma studiów	Niestacjonarne
Rok i semestr/y studiów	2 rok, sem. IV
Rodzaj przedmiotu	podstawowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr Kamil Jurowski
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr Kamil Jurowski – wykład i ćwiczenia

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
IV	6	8	-	-	-	-	-	16	1

1.2. Sposób realizacji zajęć

zajęcia w formie tradycyjnej

zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

wykład – zaliczenie bez oceny

ćwiczenie – zaliczenie z oceną

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Znajomość zagadnień z zakresu przedmiotów:
Znajomość zagadnień z zakresu przedmiotu „podstawy farmakologii” (I rok studiów).

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C ₁	A. WIEDZA. Przygotowanie studenta do rozumienia i interpretowania wiedzy w zakresie farmakoterapii żywieniowej, w tym: - losów ksenobiotyków (leków, trucizn, zanieczyszczeń żywności) w ustroju (wchłanianie, dystrybucja, kumulacja, metabolizm, wydalanie) - podstawy farmakokinetyki i farmakodynamiki leków - wybrane mechanizmy działania leków i trucizn- interakcje ksenobiotyków (leków i trucizn) - współczesna farmakoterapia żywieniowa (definicje i cele; charakterystyka epistemologiczna i socjologiczna; niedożywienie jako główny cel; aplikacje multimedialne wspierające farmakoterapię żywieniową) - ESPEN: cele, założenia, wytyczne, aktualne rekomendacje
C ₂	B. UMIEJĘTNOŚCI. Przygotowanie studenta w zakresie umiejętności w zakresie aktualnych rekomendacji ESPEN: • wytyczne dotyczące żywienia klinicznego hospitalizowanych pacjentów z ostrą lub przewlekłą chorobą nerek • praktyczne wskazówki - żywienie kliniczne w chorobach wątroby • wytyczne dotyczące żywienia pozajelitowego w domu • wytyczne dotyczące żywienia dojelitowego w domu • praktyczne wskazówki dotyczące postępowania żywieniowego u osób z zakażeniem SARC-COV₂ • praktyczne wytyczne - odżywianie kliniczne w nieswoistych stanach zapalnych jelit • wytyczne dotyczące żywienia klinicznego w ostrym i przewlekłym stanie zapalnym trzustki • wytyczne dotyczące żywienia klinicznego na oddziałach intensywnej terapii • wytyczne dotyczące żywienia klinicznego i nawadniania w geriatricii • wytyczne dotyczące żywienia klinicznego w pediatrii • wytyczne dotyczące żywienia klinicznego w neurologii • wytyczne dotyczące wsparcia żywieniowego u chorych na choroby wewnętrzne z wieloma chorobami nowotworowymi • zalecenia dotyczące działań przeciwko niedożywieniu w chorobach nowotworowych • żywienie kliniczne w chirurgii • wytyczne dotyczące żywienia w demencji • farmakoterapia żywieniowa w przypadku poważnych oparzeń
C ₃	C. KOMPETENCJE SPOŁECZNE. Kształtowanie postawy studenta do: - pogłębiania wiedzy z zakresu żywienia klinicznego - kształtowania postawy studenta do przekonania o roli i znaczeniu wiedzy o interakcjach pomiędzy lekami a składnikami odżywczymi w praktyce zawodowej dietetyka. - rozwijanie kontaktu między pacjentem a dietetykiem za pomocą aplikacji multimedialnych

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	Opisuje cele i metody farmakoterapii żywieniowej	K_W10
EK_02	Student posiada podstawową wiedzę z zakresu współczesnych zasad farmakoterapii żywieniowej (aktualne wytyczne ESPEN), tj. prowadzenia skutecznej i zarazem bezpiecznej farmakoterapii żywieniowej w chorobach poszczególnych układów i narządów, z uwzględnieniem współistniejących chorób i wieku pacjenta	K_W10
EK_03	Wymienia środki stosowane w farmakoterapii żywieniowej (np. środki spożywcze specjalnego przeznaczenia medycznego), Potrafi ocenić bezpieczeństwo strategii farmakoterapii żywieniowej uwzględniając aspekty toksykologiczne (losy ksenobiotyków w ustroju, interakcje leków z żywnością, toksykokinetyka/farmakokinetyka, toksykodynamika/farmakodynamika)	K_U07
EK_04	Student potrafi ocenić stan odżywienia człowieka; korzysta, ocenia i dobiera odpowiednie aplikacje multimedialne wspomagające farmakoterapię żywieniową	K_U03
EK_05	Jest odpowiedzialny za wykorzystywanie wiedzy z farmakoterapii w pracy zawodowej i pozazawodowej.	K_K04

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Informacje organizacyjne i wybrane pojęcia podstawowe z zakresu farmakologii i toksykologii oraz farmakoterapii żywieniowej
Losy ksenobiotyków (leków i trucizn) w ustroju
Podstawy farmakokinetyki i farmakodynamiki leków
Mechanizmy działania ksenobiotyków (leków i trucizn)
Interakcje ksenobiotyków (leków i trucizn)
Współczesna farmakoterapia żywieniowa
ESPEN: cele, założenia, wytyczne, aktualne rekomendacje

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Istotność leczenia żywieniowego u chorych z nowotworami głowy i szyi
Interwencje żywieniowe w leczeniu anoreksji – wskazówki dietetyczne
Leczenie żywieniowe depresji
Zalecenia leczenia żywieniowego u dzieci z przewlekłymi chorobami układu nerwowego
Leczenie żywieniowe pacjentów poddawanych przeszczepieniu macierzystych komórek krwiotwórczych
Rola diety i żywienia w leczeniu łuszczycy
Leczenie żywieniowe w praktyce pediatrycznej
Leczenie żywieniowe w neurologii

Rola leczenia żywieniowego w chorobie Leśniowskiego-Crohna
Wpływ żywienia na przebieg leczenia okołoperacyjnego u chorych w podeszłym wieku
Interwencje żywieniowe u pacjentki z rakiem głowy trzustki
Postępowanie żywieniowe w leczeniu otyłości u dzieci i młodzieży
Rola organizacji leczenia żywieniowego w zapobieganiu powikłaniom infekcyjnym
Leczenie żywieniowe w oddziale chirurgii
Zalecenia żywieniowe dla pacjentów z dystrofią mięśniową typu Duchenne'a
Interakcje wybranych leków przeciwnowotworowych podawanych doustnie z sokiem grejpfrutowym
Leczenie żywieniowe u chorych na nowotwory układów krwiotwórczego i chłonnego
Praktyczne zalecenia dotyczące żywienia chorych z cukrzycą typu 2 i otyłością
Przyczyny niedożywienia, ocena stanu odżywienia i zalecenia żywieniowe w marskości wątroby
Przygotowanie żywieniowe do operacji z powodu choroby nienowotworowej przed przyjęciem do szpitala
Realizacja wytycznych ESPEN dotyczących żywienia pozajelitowego u pacjentów z dysfunkcją przewodopokarmowego na oddziale intensywnej terapii
Żywnienie dojelitowe i pozajelitowe w udarze mózgu
Ocena sposobu żywienia pacjentów hemodializowanych o zróżnicowanym stopniu odżywienia
Żywnienie chorych na stwardnienie rozsiane
Leczenie żywieniowe w przypadku nieswoistych chorób zapalnych jelit
Nutrigenetyka i nutrigenomika – zastosowanie technologii „omics” w optymalizacji żywienia człowieka
Żywnienie niemowląt w sytuacjach szczególnych
Ocena sposobu żywienia pacjentów hemodializowanych z prawidłową masą ciała z nadwagą oraz otyłością
Interakcje wybranych leków z żywnością w grupie pacjentów powyżej 60. roku życia
Interakcje wybranych leków kardiologicznych ze składnikami diety
Interakcje między składnikami suplementów diety na przykładzie kwercetyny i witaminy C
Interakcje suplementów diety z lekami
Interakcje witamin z grupy B z wybranymi lekami przeciwnowotworowymi
Interakcje leków z ziołowymi suplementami diety
Interakcje leków psychotropowych z sokiem grejpfrutowym: korzyści potencjalne ryzyko
Interakcje leków stosowanych w leczeniu zaburzeń wzrodu z pożywieniem i alkoholem
Interakcje witaminy K z pożywieniem i lekami
Terapia dietą i leczenie farmakologiczne otyłości w aspekcie problemu niedożywienia osób otyłych
Interakcje farmakokinetyczne nikotyny i kofeiny

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowy, wykład z prezentacją multimedialną, wykład konwersatoryjny, dyskusja dydaktyczna - realizacja za pośrednictwem metody kształcenia na odległość (program MS Teams z połączeniu z platformą e-mailową).

Ćwiczenia: analiza tekstów z dyskusją, praca w grupach (rozwiązywanie zadań, dyskusja) - realizacja za pośrednictwem metody kształcenia na odległość (program MS Teams z połączeniu z platformą e-mailową)

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01, EK_02	Dyskusja w trakcie wykładu i/lub kolokwium ustne	W
EK_03, EK_04	Realizacja zadania w trakcie ćwiczeń i/lub przedstawienie prezentacji multimedialnej	Ćw.
EK_05	Obserwacja opiekuna, ocena grupy, samoocena	Ćw.

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Metody weryfikacji

Wykłady:

- zaliczenie bez oceny na podstawie dyskusji i aktywności na wykładzie - pytania otwarte
tj. uzyskanie co najmniej 60% punktów z odpowiedzi ustnej

Ćwiczenia:

- zaliczenie z oceną

1. pełne uczestnictwo i ocena aktywności studenta w czasie zajęć,
2. ocena przygotowania do zajęć,
3. dyskusja w czasie ćwiczeń,
4. sprawdzanie wiedzy w czasie ćwiczeń,
5. opisy przypadku/przypadków (case studies)
6. zaliczenia pisemne/ustne częściowe/prezentacja multimedialna.

Zakres ocen (ćwiczenia): 2,0 – 5,0, zgodnie z kryteriami:

- 5.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 92% - 100%
- 4.5 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 84% - 92%
- 4.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 76% - 84%
- 3.5 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 68% - 76%
- 3.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia na poziomie 60% - 68%
- 2.0 – wykazuje znajomość każdej z treści kształcenia poniżej 60%

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	14 (6h Wyk + 8h Ćw)
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	-
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	16
SUMA GODZIN	30
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	1

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa: 1. Aktualne wytyczne ESPEN: - przewodniki: https://www.espen.org/guidelines-home/espen-guidelines   - aplikacje: https://www.espen.org/guidelines-home/guideline-app   2. Aktualna literatura wskazana przez prowadzącego podczas zajęć.
Literatura uzupełniająca: 1. Jarosz M., Dzieńszewski J.: Uważaj, co jesz, gdy zażywasz leki : interakcje między żywnością, suplementami diety a lekami. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010 (wybrane strony podane na zajęciach przez prowadzącego)   2. Kostka-Trąbka E., Woron J.: Interakcje leków w praktyce klinicznej. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2016 (wybrane strony podane na zajęciach przez prowadzącego)

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej